

ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ УПРАВЛІННЯ З ВРАХУВАННЯМ ВПЛИВУ ОФШОРНИХ ЗОН НА ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН УКРАЇНИ

НАТАЛІЯ КОВАЛЕНКО, студентка групи МгХТ-1-21 Науковий керівник Пастернак Л.Ф., старший викладач

Дніпровський державний аграрно-економічний університет

Незвичайним економічним явищем є офшорна юрисдикція, що являє собою територію зі спеціальним правовим режимом для здійснення підприємницької діяльності, яка має достатньо переваг, класифікованих за різними характеристиками. Головною причиною формування сучасної мережі офшорних фінансових центрів є значна мобільність фінансових активів у цілому, а також темпи зростання світового фінансового ринку, які значно випереджають темпи зростання реальної економіки. Офшорний бізнес постійно видозмінюється та ускладнюється, адаптуючись до нових вимог та умов, зумовлених змінами законодавчої бази, внаслідок чого ускладнюються й схеми використання офшорних зон. Тому на сьогодні питання про функціонування офшорних зон є актуальним і суперечливим водночас [1].

Кількість офшорних зон не є сталим значенням та встановлюється розпорядженнями Кабінету Міністрів України [2]. На сьогодні існують два основні нормативні документи, які регулюють відносини з офшорними юрисдикціями в Україні це: ЗУ «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» від 14.10.2014 № 50-51 [3] та Розпорядження КМ України «Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України» (переліку держав (територій), у яких ставки податку на прибуток (корпоративний податок) на 5 і більше відсоткових пунктів нижчі, ніж в Україні) [2].

Таким чином, офшорна зона – це зона, де на законних підставах компаніям надають певні бонуси. Вони мають позитивні і негативні сторони їх функціонування. До позитивних слід віднести: створення сприятливих інвестиційних умов, що є наслідком підвищення кількості та

розмірів інвестиційних вкладів, зменшення податкового тиску, за рахунок чого активізується соціально-економічна діяльність цих країн у світовій

економіці, зниження інвестиційного ризику та забезпечення права власності, що сприяє більш стабільному розвитку, сплата необхідних зборів до державного бюджету під час реєстрації офшорного підприємства, можливість виступати полігоном для застосування провідних управлінських технологій з-за кордону, перш за все інформаційних у сфері банківської справи та засобів зв'язку. До негативних відносять: уникнення оподаткування, наслідком чого є недобросовісна податкова конкуренція, дестабілізація економіки, оскільки офшорні зони в перспективі акумулюють великі обсяги капіталу, а особливо спекулятивного, створення сприятливих умов для відтоку капіталу, зростання тінізації економіки та стимулювання «відмиванню» коштів, одержаних злочинним шляхом, намагання компаніями користуватися внутрішнім ринком в офшорній зоні для демпінгу товарів, які не відповідають міжнародним стандартам [4].

За статистичними даними протягом останніх 15-ти років з України виведено приблизно 170 млрд дол США. На Кіпрі компанії українського походження та українські багатії зберігають понад 30 млрд дол США, зароблених в Україні. Пояснити це можна тим, що між Україною та Кіпром підписаний договір про уникнення подвійного оподаткування та підтримку іноземних інвестицій. Таким чином, на сьогодні Кіпр є офшорним центром та своєрідним фінансовим каналом за допомогою якого рухаються світові капітали в економіку України [5].

Часто ці виведені кошти в Україну не повертаються, а ті що повертаються, виступають в якості інвестицій у приватні підприємства, переводяться на банківські рахунки та витрачаються на придбання рухомого і нерухомого майна [6].

Для вирішення проблем, пов'язаних з офшорними зонами, доцільно вжити такі заходи як:

- створення сприятливого інвестиційного клімату у вітчизняній економіці, що сприятиме легалізації вивезеного капіталу;

- реформування державно-адміністративного апарату країни, покращення функціонування державних інститутів з безпекової, правоохоронної, судової, адміністративної, комунальної, медичної та освітньої функцій, оскільки від якісного та чіткого виконання ними власних функцій залежить

- відношення вітчизняного бізнес-середовища до держави;
- запровадження процесів демонополізації, деолігархізації та децентралізації;
 - розробка механізму, який унеможливив би в майбутньому повернення та функціонування механізмів тінізації, а також ухилення від оподаткування з посиленням відповідальності за ці правопорушення;
 - створення єдиного переліку юридичних та фізичних осіб, що зареєстрували компанії або відкрили рахунки в офшорах;
 - запровадження санкцій по відношенню до податкових сховищ та тих, хто користується їх послугами, залежно від рівня прозорості операцій та міжнародного співробітництва;
 - розробка ефективного виду моніторингу за грошовими операціями для Міністерства фінансів та Національного банку України [4].

Зрозуміло, що Україна потребує вдосконалення правового регулювання діяльності пов'язаної з використанням офшорних зон з більшою користю для неї, а також покращення співпраці з офшорними юрисдикціями. Тому, для подальшого економічного розвитку України можна запозичити шляхи вирішення питання щодо детінізації офшорної діяльності у високорозвинених країнах світу таких як США, Японія, Німеччина, Франція, Велика Британія, Італія та Канада.

Список використаних джерел:

1. Сардак С.Е., Ситник А.І. Вплив офшорних зон на економіку держави. Інфраструктура ринку. 2018. № 25. С. 52-56.
2. Про затвердження переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України, та визнання таким, що втратило чинність, розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 вересня 2015 р. № 977 : Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 №1045 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1045-2017-%D0%BF>.
3. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 14.10.2014 № 1702-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>.

4. Мартиненко В. О. Аналіз функціонування офшорних зон та шляхи подолання наслідків їх негативного впливу на економіку України. Економіка та суспільство. 2018. Випуск 15. С. 154-160.

5. Офіційний сайт Державної служби статистики України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ukrstat.org>

6. Цимбалюк А. В. Вплив податкових офшорних зон на фінансову безпеку держави. Фінансова безпека України: сучасний стан правового регулювання та перспективи розвитку : зб. тез VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., присвяченої науковій школі заслуженого юриста України, професора, д.ю.н. Віктора Тарасовича Білоуса, 27 листопада 2020 р. Ірпінь. С. 379–382.